

Entorn del riu Llobregat

Sant Fruitós de Bages

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Entorn del riu Llobregat. (08272 Sant Fruitós de Bages)
Emplaçament Des del Pont de Navarcles fins al Pont de les Generes a tocar amb el terme de Manresa

Coordenades:

Latitud: 41.73469
Longitud: 1.88364
UTM Est (X): 407162
UTM Nord (Y): 4620922

Classificació

Número de fitxa 08213-51
Àmbit: Patrimoni natural
Tipologia Zona d'interès
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Caldria un esforç de conservació d'aquest entorn, especialment a la zona dels tres salts. Segons la temporada, la brutícia de l'aigua és important.

Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Social
Titularitat Pública
Titular: Agència Catalana de l'Aigua

Fitxes associades:

[Monestir de Sant Benet de Bages](#)

[Fàbrica Vermella](#)

[Edifici de les Aigües](#)

Autoria de la fitxa Raquel Valdenebro Manrique

Data de registre de la fitxa: dj., 22/12/2005 - 01:00

Descripció

El curs del riu Llobregat és el més important que travessa el terme de Sant Fruitós de Bages, fent-ho en sentit NE- SO. Enmig d'un paisatge llargament transformat i desforestat per les pràctiques agràries durant segles, i fortament industrialitzat en les darreres dècades, l'entorn natural i paisatgístic d'aquest riu suposa una riquesa natural immesurable pel municipi. El principal interès natural de l'entorn del riu Llobregat ve donat per la presència d'un singular bosc de ribera, que no s'aprecia en cap altre riu o torrent, ja que el Llobregat és el curs fluvial més cabdalós del terme. Els boscos de ribera són boscos caducifolis que creixen a banda i banda dels cursos fluvials sobre sòls que, a partir d'una certa profunditat, acostumen a estar amarats d'aigua provinent del riu o torrent veí (aigua freàtica). A l'àrea mediterrània i submediterrània són els més productius perquè rarament els falta l'aigua, el principal factor limitador del creixement de la vegetació en aquestes àrees. Les alberedes, els boscos que corresponen a la major part de les ribes amb sòls profunds dels rius i rieres del Bages, poden superar fàcilment els 20 metres d'alçària. A mesura que ens allunyem del riu, la profunditat mitjana del nivell freàtic augmenta i això condiciona la distribució dels arbres. Així, al Bages, el salze blanc (*Salix Alba*) i el vern (*agnus glutinosa*) sempre viuen arran d'aigua, mentre que l'alber (*Populus Alba*) i el freixe de fulla petita i el pollancre (*Populus nigra*) toleren millor la secada i poden arribar a créixer en indrets on la profunditat de l'aigua freàtica ronda els 2 m. Vora les rieres que a l'estiu solen portar poca aigua, no acostuma a haver-hi ni salzes blancs ni verns, mentre que els oms guanyen terreny. La immensa majoria dels oms que podem veure són petits rebrots de soca. A més de les espècies citades, a l'àmbit del bosc de ribera podem trobar d'altres arbres al·lòctons que, plantats originàriament amb intencions ornamentals o reforestadores, han esdevingut subespontanis en aquest ambient tan acollidor. En són exemples dues espècies nord-americanes: l'acàcia falsa o robínia (*Robinia pseudoacacia*) i el negundo (*Hacer negundo*). Frequentment, allà on antigament hi havia boscos de ribera, ara hi trobem conreus o canyars. A diferència del canyís, que és una planta autòctona, la canya (*Arundo donax*) és originària del centre d'Àsia i va ser introduïda a Europa per la seva utilitat. Els boscos de ribera són ecosistemes molt rics en aliments, amb abundància de fruits i d'invertebrats. Malgrat que acostumen a ser d'extensió reduïda, presenten diferents estrats i bandes de vegetació i, a més, tenen l'aigua a la vora. Tot això els converteix en petits oasis, sovint enmig de zones fortament transformades, fonamentals per a molts animals, especialment per a les aus. De fet, els boscos de ribera són els hàbitats amb una major diversitat d'aus a tot Europa i les densitats poden arribar a ser de 50 ocells per hectàrea. S'hi poden trobar espècies de vertebrats típiques de les zones humides i dels ecosistemes fluvials, i també d'altres, no especialment lligades a la presència d'aigua, que hi van a buscar menjar i/o refugi. La proximitat d'un ambient aquàtic regular en un entorn relativament àrid fa augmentar la riquesa faunística de la zona. En el tram del riu Llobregat que travessa el terme de Sant Fruitós, cal destacar, la bellesa paisatgística del tram conegut com "Els Tres Salts". Es tracta de tres indrets propers, ubicats a migdia del terme, sota la partida de Viladordis, on abunda la roca permeten el pas a peu del riu a peu. El primer d'ells és conegut com el "Pas dels Matxos", i era el pas que a peu comunicava el terme de Talamanca i la riera de Mura amb Manresa i Viladordis. La presència de les roques, salva el desnivell del riu, provocant tres salts d'aigua - el més meridional prop dels polvorins és espectacular- que creen basses, que antigament es convertien en zones de bany i d'esbarjo de la població.

Història

La presència i la importància històrica del riu Llobregat al llarg del temps és ben palesa en la documentació medieval. Amb el nom llatinitzat de "Lupricatus", apareix documentalment des del 938. D'altra banda cal tenir present que la seva aparició sovint ve relacionada amb limitacions de terres, la qual cosa ens permet una descripció bastant fidel de l'activitat econòmica que la presència del riu afavoria: horts, molins,

rescloses, farraginals etc. A partir del segle XIX, la presència d'aquest corrent fluvial important motivà l'aparició d'indústries a la seva vora aprofitant l'energia hidràulica: la fàbrica del pont, la fàbrica de farines, i la fàbrica de Sant Benet en són testimonis. A nivell arquitectònic al terme de Sant Fruitós són diversos els ponts que al llarg del temps han estat aixecats i travessen el riu. El primer d'ells és el pont de Cabrianes, aixecat al segle XIV al límit amb els termes d'Artés i Sallent, li segueixen el pont Nou o de Navarcles, aixecat al segle XIX amb motiu de la construcció de la carretera de Manresa a Vic, a continuació hi ha el Pont Vell construït pels navarclins al segle XIX. També hi ha el pont de Sant Benet, que té el precedent en una antiga palanca, i a continuació el Pont de les Generes, que enllaça els termes de Talamanca i Sant Fruitós.

Bibliografia

AA.DD. (1997). Guia d'espais d'interès natural del Bages CEB. Manresa. AA.DD. (2003). Guia del Bages. Els municipis i el seu patrimoni històric, artístic i natural. CEB. Manresa.

